

Állásfoglalás ügyfélcsoport képzési elvekkel kapcsolatban

A Társaság állásfoglalás kiadása iránti kérelemmel fordult a Magyar Nemzeti Bankhoz (MNB) a hitelintézetekre vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (CRR) szerinti ügyfélcsoport képzési elvekkel kapcsolatban.

I. TÉNYÁLLÁS

A Társaság olyan hitelfelvevő (**Hitelfelvevő**) ügyfélcsoportba sorolását vizsgálja, melynek három kisebbségi tulajdonosa van (Alap1, Alap2 és Alap3). Ebből két kisebbségi tulajdonos (Alap1 és Alap2) alapkezelőjében (Alapkezelő1-ben és Alapkezelő2-ben) ugyanaz a tulajdonos (Tulajdonos1) bír részesedéssel, Alapkezelő1-ban kisebbségi részesedéssel, illetve Alapkezelő2-ben többségi részesedéssel. Alap1 és Alap2 tulajdonosok külön-külön kisebbségi részesedése együttesen többségi részesedést ad a Hitelfelvevőben. A Hitelfelvevő harmadik kisebbségi tulajdonosának (Alap3) az alapkezelőjében (Alapkezelő3-ban) Tulajdonos2 bír többségi részesedéssel.

II. A JOGKÉRDÉS

A Társaság a következőkben kéri az MNB álláspontját.

1. Helyesen jár-e el, amennyiben a Hitelfelvevő két kisebbségi tulajdonosának (Alap1-nek és Alap2-nek) részesedését nem adja össze, és ezáltal a Hitelfelvevőt nem sorolja Tulajdonos1-gyel egy ügyfélcsoportba, mivel Tulajdonos1-nek a Hitelfelvevő alapkezelőjében, Alapkezelő1-ben csak kisebbségi részesedése van, így Alapkezelő1-en keresztül Alap1 felett nem gyakorol ellenőrzést, továbbá a társaságok közt tényleges gazdasági függés sem állapítható meg?
2. Helyesen jár-e el, amennyiben a Hitelfelvevő hitelfelvétel során kitöltött, a Pmt.¹ szerinti tényleges tulajdonosára vonatkozóan tett tényleges tulajdonosi nyilatkozatában foglaltakat nem értékeli az ügyfélcsoport képzés szempontjából, tekintettel arra, hogy a nyilatkozatot a Hitelfelvevő más jogi vonatkozásban tette és az ügyfélcsoport képzést a 28/2018 MNB ajánlás² alapján elemzi?

III. A TÁRSASÁG ÁLLÁSPONTJA

A Társaság az állásfoglalás kérésében tételesen hivatkozott jogszabályi rendelkezések és a 28/2018 MNB ajánlás hivatkozott pontjai alapján a következő álláspontját fejtette ki a jogkérdések tekintetében.

Ad.II.1.

A Hitelfelvevő csak akkor volna egy ügyfélcsoportba sorolható a kisebbségi és többségi közvetett tulajdonán keresztül őt közvetlenül csak kisebbségi részesedésekkel tulajdonló közös tulajdonosával, ha a közös tulajdonos mind a két, hozzá köthető, a Hitelfelvevőben közvetlenül csak kisebbségi tulajdonnal rendelkező entitás felett ellenőrzést gyakorolna, vagy tőle tényleges gazdasági függésben lenne. Mivel ezek a kapcsolatok nem megállapíthatók (csak az egyik közvetlen kisebbségi tulajdonos felett gyakorol ellenőrzést), így a Társaság álláspontja az, hogy a Hitelfelvevőt a közös tulajdonossal nem kell egy ügyfélcsoportba sorolnia.

Ad.II.2.

A Pmt. 3. § 38. pontja állapítja meg a tényleges tulajdonos definícióját. A jogszabály az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2015. május 20-i (EU) 2015/849 IRÁNYELVE (a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről) rendelkezéseinek is meg kell, hogy feleljen, mely szintén megadja a tényleges tulajdonos meghatározását.

¹ 2017. évi LIII. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról

² A Magyar Nemzeti Bank 28/2018 (XII.10.) számú ajánlása az 575/2013/EU rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 39. pontja szerinti kapcsolatban álló ügyfelek csoportja (ügyfélcsoport) fogalmának meghatározásáról

A fenti jogszabályok tényleges tulajdonos személyére vonatkozó meghatározásának a CRR ellenőrzésre vonatkozó definíciójával ugyan van komplementer halmaza, ugyanakkor az ügyfelek pénzmosás körben tett tényleges tulajdonosi nyilatkozata a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása megelőzésének vonatkozásában vizsgálendő és értelmezendő, így az ügyfelek ezen nyilatkozata a Társaság álláspontja szerint ügyfélcsoport képzés szempontjából nem irányadó.

IV. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Ad.II.1.

A CRR 4. cikk (1) bekezdés 39. pontja szerint *kapcsolatban álló ügyfelek csoportja (ügyfélcsoport) a következők bármelyike:*

- a) két vagy több természetes vagy jogi személy, akik vagy amelyek - az ellenkező bizonyításáig - egyetlen kockázati tényezőt képeznek, mivel egyikük közvetlen vagy közvetett ellenőrzése alatt áll a másik vagy a többi;*
- b) két vagy több természetes vagy jogi személy, akik vagy amelyek között nincs az a) pontban leírt ellenőrzést jelentő kapcsolat, mégis egyetlen kockázati tényezőnek tekintendők, mivel olyan keresztkapcsolatok állnak fenn közöttük, amelyek alapján ha egyikük pénzügyi - különösen finanszírozási vagy visszafizetési - nehézségbe ütközne, a másiknak vagy a többinek is valószínűleg finanszírozási vagy visszafizetési gondokkal kellene megküzdenie (...).*

A CRR. 4. cikk (1) bekezdés 37. pontja szerint *ellenőrzés: a 83/349/EGK tanácsi irányelv 1. cikkében meghatározott, adott esetben az 1606/2002/EK rendelet értelmében az intézményre vonatkozó számviteli standardokkal kiegészített, az anyavállalat és a leányvállalat közötti kapcsolat vagy egy természetes vagy jogi személy és egy vállalkozás közötti hasonló kapcsolat.*

Mint arra az MNB a 28/2018 MNB ajánlás IV.6. pontjában rámutatott,

- az intézmény a 2013/34/EU irányelv³ (a 83/349/EGK irányelv helyébe lépő irányelv) 22. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott, az anyavállalat és annak leányvállalatai közötti ellenőrzési kapcsolatot veszi alapul azon ügyfeleire vonatkozóan, amelyek összevont éves pénzügyi beszámolóikat a 2013/34/EU irányelvet átültető nemzeti szabályoknak megfelelően készítik. Az intézmény az ilyen ügyfeleit azok összevont éves pénzügyi beszámolóinak alapján sorolja be csoportokba. Az ellenőrzési viszony meglétét ennek megfelelően annak a tagállamnak a 2013/34/EU irányelvet átültető nemzeti szabályai (Magyarországon a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény) alapján célszerű értelmezni, amelyben az intézmény ügyfeleinek összevont éves beszámolót kell készíteniük,
- azon ügyfelekre vonatkozóan, amelyek összevont éves pénzügyi beszámolóikat az 1606/2002/EK rendelettel⁴ összhangban, a nemzetközi számviteli standardoknak megfelelően készítik el, az intézménynek az anyavállalat és annak leányvállalatai között a nemzetközi számviteli standardok szerint fennálló ellenőrzési kapcsolatot célszerű alapul vennie. E célból az intézménynek az ügyfeleit azok összevont éves pénzügyi beszámolóinak alapján indokolt csoportokba sorolnia.

A 28/2018 MNB ajánlás IV. 7. pontja szerint a 6. pontban foglaltak vizsgálata során az MNB elvárja, hogy az intézmény a következő kritériumok bármelyikének teljesülését ellenőrzési kapcsolat fennállásának tekintse:

- a) egy másik vállalkozásban a részvényesek vagy tagok szavazati jogainak többségével való rendelkezés (az állásfoglalás ezt a továbbiakban tulajdonosi ellenőrzési kapcsolatként nevesíti);
- b) jogosultság vagy képesség egy másik vállalkozásban az igazgatási, irányító vagy felügyelő testületi tagok többségének kinevezésére vagy visszahívására;
- c) jogosultság vagy képesség meghatározó befolyást gyakorolni egy másik vállalkozás felett szerződésben, alapító okiratban vagy alapszabályban foglaltak szerint (az állásfoglalás a b) és c) pontot a továbbiakban egyéb ellenőrzési kapcsolatként nevesíti).

Az MNB álláspontja szerint a Társaság helyesen értelmezi a fenti jogszabályhelyeket és a 28/2018 MNB ajánlást, vagyis abban az esetben, ha a Tulajdonos1-nek Alapkezelő1-ben csak kisebbségi részesedése van, akkor ezen a

³ a meghatározott típusú vállalkozások éves pénzügyi kimutatásairól, összevont (konszolidált) éves pénzügyi kimutatásairól és a kapcsolódó beszámolókról, a 2006/43/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 78/660/EGK és a 83/349/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2013/34/EU (2013. június 26.) parlamenti és tanácsi irányelv

⁴ a nemzetközi számviteli standardok alkalmazásáról szóló 2002. július 19-ei 1606/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet

ponton megszakad a tulajdonosi ellenőrzési kapcsolat, és ezáltal Alap1-nek a Hitelfelvevőben fennálló részesedését nem kell hozzáadni az Alap2 részesedéséhez.

Összességében tehát helyesen jár el a Társaság, ha a Hitelfelvevőt nem sorolja Tulajdonos1-gyel egy ügyfélcsoportba, feltéve, hogy i) Tulajdonos1 és Alapkezelő1 között az egyéb ellenőrzési kapcsolat vagy gazdasági függőség nem áll fent, valamint ii) az Alapkezelő1 többségi tulajdonosa semmilyen módon nem kötődik a Tulajdonos1-hez vagy Tulajdonos2-höz.

Ad.II.2.

A Pmt. 3. § 38. pontja szerint – többek között – tényleges tulajdonos:

- a) az a természetes személy, aki jogi személyben vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetben közvetlenül vagy – a Polgári Törvénykönyvről szóló törvény (a továbbiakban: Ptk.) 8:2. § (4) bekezdésében meghatározott módon – közvetve a szavazati jogok vagy a tulajdoni hányad legalább huszonöt százalékával rendelkezik, vagy egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet felett, ha a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet nem a szabályozott piacon jegyzett társaság, amelyre a közösségi jogi szabályozással vagy azzal egyenértékű nemzetközi előírásokkal összhangban lévő közzétételi követelmények vonatkoznak,
- b) az a természetes személy, aki jogi személyben vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetben – a Ptk. 8:2. § (2) bekezdésében meghatározott – meghatározó befolyással rendelkezik,
- c) az a természetes személy, akinek megbízásából valamely ügyletet végrehajtanak, vagy aki egyéb módon tényleges irányítást, ellenőrzést gyakorol a természetes személy ügyfél tevékenysége felett.

A Ptk. 8:2. § (2) bekezdése szerint a befolyással rendelkező akkor rendelkezik egy jogi személyben meghatározó befolyással, ha annak tagja vagy részvényese, és

- a) jogosult e jogi személy vezető tisztségviselői vagy felügyelőbizottsága tagjai többségének megválasztására, illetve visszahívására; vagy
- b) a jogi személy más tagjai, illetve részvényesei a befolyással rendelkezővel kötött megállapodás alapján a befolyással rendelkezővel azonos tartalommal szavaznak, vagy a befolyással rendelkezőn keresztül gyakorolják szavazati jogukat, feltéve, hogy együtt a szavazatok több mint felével rendelkeznek.

Amennyiben a felek között – az egyéb ellenőrzési kapcsolat hiányában – csak a tulajdoni ellenőrzési kapcsolat alapján áll fenn ellenőrzési kapcsolat, akkor az előző pontban kifejtett álláspontot nem befolyásolja a Hitelfelvevő Tulajdonos1-ről a Pmt. alapján tett tényleges tulajdonosi nyilatkozata, mert a Pmt. 3.§ 38. pontjában meghatározott tényleges tulajdonos fogalom már a 25% feletti tulajdoni hányadot meghaladó tulajdonost is tényleges tulajdonosnak tekinti, míg a CRR az ellenőrző befolyás meglétét az 50% feletti tulajdonosi részarányhoz köti.

Ezzel szemben a Pmt. szerinti tényleges tulajdonosi nyilatkozat – éppen a CRR ellenőrzésre vonatkozó definíciójával fennálló komplementer halmaz miatt – alkalmas lehet a CRR szerinti, a tulajdonosi ellenőrzési kapcsolaton kívüli, azaz az egyéb ellenőrzési kapcsolat feltárására (jogosultság a jogi személy vezető tisztségviselői vagy felügyelőbizottsága tagjai többségének megválasztására, illetve visszahívására, bármely megállapodás alapján a szavazatok több mint felével való rendelkezés). Erre tekintettel az MNB – összhangban a 28/2018 MNB ajánlás IV.4. pontjával⁵ – azt az eljárást tartja helyesnek, ha a Társaság a Hitelfelvevő hitelfelvétel során kitöltött, a Pmt. szerinti tényleges tulajdonosára vonatkozóan tett tényleges tulajdonosi nyilatkozata alapján megszerzett információkat is figyelembe veszi az ügyfélcsoport képzés 28/2018 MNB ajánlás alapján történő elemzése során.

Az MNB felhívja a Társaság figyelmét arra, hogy véleményét kizárólag az állásfoglalás kérsben rendelkezésre bocsátott információk alapján alakította ki, így az abban foglalt egyedi jogértelmezés csak a Társaság által előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, a benne foglaltaknak más

⁵ Az MNB a CRR 4. cikk (1) bekezdés 39. pont a) alpontjának alkalmazásához kapcsolódóan elvárja, hogy az intézmény ügyfélcsoportként, és így egyetlen kockázati tényezőként kezeljen két vagy több ügyfelet, ha azok között ellenőrzési kapcsolat áll fenn. Az MNB elvárja továbbá, hogy az intézmény az ellenőrzési kapcsolat fennállásának vizsgálata során legalább a cégnyilvántartással kapcsolatban nyilvánosan elérhető adatbázisok információit kérdezze le és használja fel. Az ellenőrzési kapcsolat fennállását elsősorban a nyilvánosan hozzáférhető adatbázisok, az ügyfelek ellenőrzési kapcsolatra vonatkozó nyilatkozatai, valamint a kockázatvállalási döntéshez bekért információk alapján célszerű vizsgálni.

hatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma. A jelen állásfoglalás kizárólag a Társaság tájékoztatása céljából készült, a benne foglaltak egyéb célok (pl. marketing) érdekében, továbbá harmadik személyekkel szemben nem használhatóak fel, illetve jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

2021. július 12.